

Riddarsporre finns på den svenska rödlistan över hotade arter och är där placerad i kategorin missgynnad (NT).

Riddarsporre är en ettårig, höstgroende, upp till knappt meterhög ört. Bladen är dubbelt tredelade och har trådsmala flikar. Blommorna är stora, mörkt blåviolettera, och sitter i klasar i stjälk- och grentopparna. Under blomningen i juli och augusti utvecklas successivt nya klasar. Blommorna har fem yttre och ett inre hylleblad. Det översta hyllebladet är utdraget till en 1,5 cm lång sporre som fungerar som ett nektargömma. Blommorna lockar bin, humlor och fjärilar. Arten är självsteril. Frukten är en baljkapsel med svarta, brett trekantiga till oregelbundet rundade frön. Dessa mognar successivt under sommaren och hösten och faller till marken när frukterna öppnar sig.

Riddarsporre förekommer hos oss från Skåne i söder upp till den mellersta delen av landet. Arten invandrade till vårt land strax efter senaste istiden för att senare dyka upp som åkerogräs.

Rödlistan

Den svenska rödlistan upprättas av Art-Databanken och fastställs av Naturvårdsverket. Listan uppdateras vart femte år. I rödlistan klassificeras växter och djur i olika hotkategorier beroende på hur stor risken är att arten ska försvinna ur landet.

Rödlistans kategorier:

RE – Försvunnen

CR – Akut hotad

EN – Starkt hotad

VU – Sårbar

NT – Missgynnad

DD – Kunskapsbrist

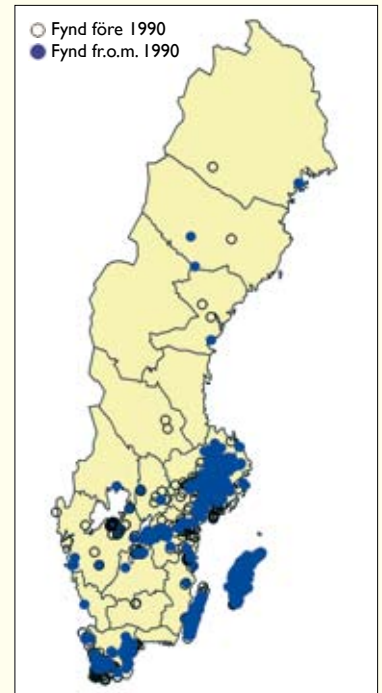
Foto: Thomas Gunnarsson

Riddarsporre

har liksom många andra åkerogräs minskat kraftigt under de senaste decennierna men ses fortfarande relativt ofta på Öland och Gotland. Den trivs bäst i höstsådda grödor och föredrar kalkrik jord. Fröna måste hamna grunt i jorden, hamnar de djupare än 2 cm kan de inte gro.

Liksom andra sällsynta åkerogräs är riddarsporren känslig för dagens rationella åkerbruk med ogräsmedel och konstgödning. Dessutom är den konkurrenssvag och har svårt att hävda sig i täta sädesbestånd. Åkrar med riddarsporre hyser ofta andra sällsynta arter som åkerranunkel, sommarklynne och nålkörvel. Ser man en åker som lyser blå av riddarsporre lönar det sig ofta att leta efter andra, ännu ovanligare åkerogräs. Arten kan också uppträda på skräpmark och som ogräs i rabatter.

Riddarsporre har minskat under hela 1900-talet och är idag sällsynt i många europeiska länder. Åkrar som fortfarande hyser arten bör undantas från rationellt åkerbruk. En kantzon bör sparas på åkern där inget ogräsmedel eller konstgödning sprids.

Riddarsporre är numera mycket ovanlig i Danmark, Norge och södra Finland.

Om du vill läsa mer om riddarsporre eller om floraövervakning kan du besöka följande hemsidor:

Svenska Botaniska Föreningen:
www.sbf.c.se

ArtDatabanken:
www.artdata.slu.se

Naturvårdsverket:
www.naturvardsverket.se

Länsstyrelserna:
www.lst.se

Floraövervakning

Sveriges miljömål slår fast att alla arter ska förekomma i livskraftiga bestånd. Att kartlägga förekomsten av hotade växter är en viktig del i arbetet med att bevara arter och biologisk mångfald.

Projekt Floraväktarna är ett nätverk av växt- och naturintresserade personer som besöker de hotade arternas växtplatser för att räkna antalet plantor, upptäcka eventuella förändringar eller andra oroande faktorer. Floraväktarnas rapporter ligger till grund för en del av miljöövervakningen

och floravårdsarbetet i landet.

Andra viktiga delar i bevarandearbetet är nätverket Natura 2000 och arbetet kring åtgärdsprogrammen.

Naturvårdsverket har gett länsstyrelserna i uppdrag att ta fram åtgärdsprogram för ett antal hotade kärlväxter som inte klarar att överleva utan särskilda åtgärder. Programmen är inte formellt bindande men syftar till att vara vägledande för arbetet med att bevara dessa arter i landet.

Natura 2000 är ett nätverk av EU:s mest

skyddsvärda naturområden. Natura 2000-områden finns i alla medlemsländer och ska hejda utrotningen av arter och livsmiljöer. Ett fyrtiotal av Sveriges kärlväxter ingår i nätverket.

Vill du veta mer om floraövervakning eller informera om någon lokal för riddarsporre hör gärna av dig till margareta.edqvist@telia.com som är samordnare för Floraväktarna.

Vill du diskutera kring skötsel eller åtgärder för en specifik lokal kontakta din länsstyrelse.

Svenska Botaniska Föreningen
ArtDatabanken